

Fővárosi Ítéltábla

7.Pf.20.764/2022/5/II.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Nagy Ádám ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt I.r. felperes (felperes címe.) I. rendű és I.r. felperesné (uo.) II. rendű felpereseknek – dr. Molnár Ágnes Flóra ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása, sérelemdíj és kártérítés iránt indított perében – amely perbe a Csuka és Társa Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Csuka Péter ügyvéd) által képviselt beavatkozó neve (beavatkozó címe.) az alperes érdekében beavatkozott – a Fővárosi Törvényszék 2022. október 11. napján kelt 63.P.23.471/2020/69. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 70. sorszám alatt, az alperes részéről 71. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint megváltoztatja:

- az I. rendű felperest megillető sérelemdíj összegét 3.500.000 forintról 4.500.000 (Négymillió-ötszázezer) forintra;
- a II. rendű felperest megillető sérelemdíj összegét 800.000 forintról 1.300.000 (Egymillió-háromszázezer) forintra;
- az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen megillető kártérítés összegét 825.466 forintról 851.455 (Nyolcszázötvenegyezer-négyszázötvenöt) forintra felemeli azzal, hogy ebből az összegből az elsőfokú bíróság által megállapított részösszegek közül 767.572 forint helyett 793.561 (Hétszázkilencvenháromezer-ötszázhatvanegy) forint után tartozik az alperes 2021. február 22. napjától a kifizetés napjáig megfizetni a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot;
- az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen megillető járadék összegét 17.000 forintról 17.538 (Tizenhétezer-ötszázharmincnyolc) forintra;
- az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen megillető elsőfokú perköltség összegét 631.000 forintról 709.096 (Hétszázkilencezer-kilencvenhat) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I-II. rendű felpereseknek együttesen 120.250 (Százhúszezer-kétszázötven) forint fellebbezési eljárási költséget.

Együttesen kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessenek meg 53.580 (Ötvenháromezer-ötszáznyolcvan) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára.

A le nem rótt 443.260 (Négyszáznegyvenháromezer-kétszázhatvan) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes 2019. június 4-én háztartási balesetet, a jobb alkar csuklóízületi végének elmozdulásával járó, ízületbe hatoló törést szenvedett.

[2] A mentővel alpereshez szállított I. rendű felperes fizikális és röntgenvizsgálaton esett át, amelynek eredménye alapján konzervatív kezelésben részesült, a kezelőorvos a törést helyreigazította és gipszín-rögzítést alkalmazott.

[3] Az I. rendű felperes 2019. június 13-án, június 18-án, június 24-én és július 1-jén gipszcseréssel járó kontrollvizsgálatokon vett részt. 2019. július 18-án az alkar gipsz eltávolítására, csuklórögzítés felhelyezésére került sor, további kezelésként a csukló gyógytornáztatását írták elő. Az alperes 2019. augusztus 26-án az I. rendű felperest gyógyultnak minősítette.

[4] Az I. rendű felperes jobb kezének csuklóján deformáció alakult ki, mozgásai beszűkültek, jobb keze szorító ereje minimálisan csökkent, a gyűrűs- és kisujj tenyéri felszínén a tapintás-érzés csökkent; az állapota végleges, javulás nem várható.

[5] Az I. rendű felperes és a házastársa, a II. rendű felperes végleges keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette az I. rendű felperes élethez, testi épséghez, egészséghez, a II. rendű felperes teljes, egész és egészséges családban éléshez való személyiségi jogát; az I. rendű felperes gyógyászati segédeszköz költségeként 6.474 forint és járulékai; 5.000.000 forint sérelemdíj és járulékai; a II. rendű felperes 1.500.000 forint sérelemdíj és járulékai; az I-II. rendű felperesek egyetemleges jogosultként 2019. július 16-a és 2019. december 31-e közötti időszakra ápolás-gondozás címén 316.233 forint, háztartási és

kerti kisegítő címén 636.012 forint lejárt járadék és járulékai; háztartási és kerti kisegítő címén 2022. január 1-től havi 17.538 forint járadék megfizetésére támasztottak igényt.

[6] Álláspontjuk szerint az alperes eljárása nem felelt meg az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. § (3) bekezdésében foglaltaknak, a szakma szabályait és az elvárható gondosság elvét sértő felróható magatartásával okozati összefüggésben az I. rendű felperes végleges egészségkárosodást szenvedett el.

[7] Érvelésük szerint az I. rendű felperes primer ellátását nem traumatológiai szakvizsgálóval rendelkező orvos végezte; a kézserülés jellegére tekintettel műtéti eljárásnak lett volna helye, ennek mellőzésével, konzervatív terápia megválasztásával az alperes szakmai szabályt sértett, amellyel okozati összefüggésben a törés maradványtünetekkel gyógyult. Az I. rendű felperes jobb kezének csuklóján deformáció alakult ki, csökkent az érintett keze fizikai terhelhetősége, két kezét igénylő közepes vagy nehéz fizikai munkát nem tud végezni, fel kellett hagynia a korábban aktív zenészként, jelenleg hobbitevékenységként folytatott dobolással. A sérült végtagjában jelentkező fájdalommal él, az ujjai zsibbadnak, gyakori jelleggel kényszerül csuklórögzítőt viselni. Az életvitelük az egészségkárosodás következtében jelentősen megváltozott, az negatívan hatott ki a korábban kialakult családi szerepekre, munkamegosztásra, a szabadidős tevékenységek folytatására.

[8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[9] Álláspontja szerint az I. rendű felperes ellátása során a szakma szabályainak és az elvárható gondosság elvének megfelelően, kellő körültekintéssel járt el, I-II. rendű felperesek személyhez fűződő jogát nem sértette meg, nem vagyoni hátrányt, vagyoni kárt nem okozott.

[10] Az I. rendű felperest ellátó orvos külföldön 22 éve traumatológus szakorvosként dolgozott, szakképesítése honosításához szükséges kötelező gyakorlatot letöltötte, egyébként szakorvos ügyeletvezető felügyeletével végezte a munkáját.

[11] Az I. rendű felperes sérülésének megfelelő diagnosztikai eljárások megtörténtek, helyes diagnózis került felállításra, fennálló panaszait nem a helytelen ellátás, hanem annak ismert és kezelhető szövődménye okozta; az idegek felszabadítása kisebb műtéttel megoldható, végtagkárosodása nem végleges, gyógyítható. A konzervatív kezelés indokolt volt, nem bizonyított, hogy műtéti megoldás alkalmazásától az I. rendű felperes sérült csuklója az elértnél jobb állapotba került volna.

[12] Érvelése szerint az I. rendű felperes enyhe és javítható tünetei folytán a sérelemdíj igények eltúlzottak; a vagyoni kárigény jogalapját és összecszerúságát egyaránt vitatta.

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, az alperes azzal, hogy az I. rendű felperes 2019. június 4-én elszenvedett balesetét követő ellátása során nem alkalmazott műtéti

eljárást, és ezáltal az I. rendű felperes csuklója deformálódott, megsértette az I. rendű felperes testi épséghez és egészséghez, valamint a II. rendű felperes egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jogát; kötelezte az alperest az I. rendű felperes részére 3.500.000 forint, a II. rendű felperes részére 800.000 forint sérelemdíj és ezen összegek 2019. július 15-től a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata megfizetésére; kötelezte az alperest, hogy az I-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére fizessen meg 825.466 forintot és ezen összegből 6.474 forint után 2019. július 18-tól, 51.420 forint után 2019. augusztus 1-től, 767.572 forint után 2021. február 22-től a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot; kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére 2022. október 1-től véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig esedékesen havi 17.000 forint költségpótló járadékot; kötelezte az alperest, hogy az I-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére fizessen meg 631.000 forint perköltséget; ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és kötelezte az alperest, hogy az állam javára fizessen meg 460.500 forint kereseti illetéket.

[14] Döntésének jogi indokolása szerint a keresetet az Eütv. 77. § (3) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) személyiségi jogok védelmére és kártérítésre vonatkozó szabályai alapján bírálta el.

[15] Az Eütv. 77. § (3) bekezdésében foglaltak felhívásával kifejtette, hogy a perbeli érdekek mentén az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az I. rendű felperes egészségkárosodása gondos ellátás mellett is bekövetkezett volna.

[16] A kirendelt szakértől igazságügyi orvosszakértő aggálytalannak tekintett szakértői véleménye alapján megállapította, hogy az alperes nem a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosság elvének megfelelően járt el: az I. rendű felperes törésének kezelése során az adott testtájék legjobb várható funkcionális végeredményt nyújtó kezelési módját kellett volna választania, műtéti töréskezelést kellett volna alkalmaznia, amelyre nem került sor. A műtéti eljárást a törés konfigurációján túl a kontrollok során végzett röntgenfelvételek eredményei is indokolták, azok értékelése nem a szakmai szabályok szerint történt, az alperes ugyanis nem vette figyelembe, hogy a 2019. június 13-i röntgen 1 cm-es orsócsonti irányú csont elmozdulást, a 2019. június 18-i röntgen az orsócsont ízületi végének rövidülését, a 2019. július 1-jén készült felvétel az orsócsont oldalirányból kezdődő hátrafelé billenését mutatta.

[17] Az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy amennyiben az I. rendű felperes jobb oldali alkar törése műtéti kezelésére került volna sor, úgy nem alakult volna ki csuklódeformitás és jobb csuklóízületi funkció lett volna elérhető. Szakértői bizonyossággal nem lehetett megállapítani azt, hogy az I. rendű felperesnél felismert alagút-szindrómák egyértelműen az alkartörés rossz helyzetben való gyógyulásának a következményei, amennyiben a szindrómák a baleset időpontjában már tünetmentesen fennálltak, akkor a csuklóízület deformált helyzetben történő gyógyulása súlyosbította a tünetmentes szindrómákat.

[18] A dokumentáció alapján megállapította, hogy a 2019. június 4-i ellátás sértette az Eütv. 110. §-ában foglaltakat. Az I. rendű felperest elsőként ellátó orvos nem vitatottan nem rendelkezett szakorvosi engedéllyel, de az ambuláns lap nem igazolja, hogy az esetről szakorvosnak referált volna. Az orvosi dokumentációt úgy kell vezetni, hogy a valóságnak megfelelően tükrözze az ellátás folyamatát, annak hiányossága tanúvallomással nem pótolható, ezért mellőzte a szakorvos tanúkenti meghallgatását.

[19] Az alperes sikeres kimentése hiányában indokoltnak találta a keresetben feltüntetett személyiségi jogok megsértésének megállapítását, valamint az ellátással okozati összefüggésben keletkezett vagyoni károk megtérítésére kötelezését.

[20] Az ápolás és gondozás címén előterjesztett kárigény vonatkozásában az orvosszakértői vélemény alapján arra jutott, hogy az I. rendű felperes nem szorult ápolásra, a gondozás miatti követelése pedig 51.420 forint erejéig indokolt (30 nap x 2 óra x 587 forint), ugyanis a baleset bekövetkezésétől számítottan 10 hétig kellett gondozni, míg műtét esetén 6 héten át szorult volna gondozásra.

[21] A háztartási kisegítő címén előterjesztett lejárt járadékkövetelést 767.572 forint erejéig találta megalapozottnak, figyelembe véve, hogy az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes önellátásra képes, ugyanakkor a domináns kezével, a jobb csuklóját igénybe vevő közepes és nehéz fizikai megterhelést jelentő munkát nem képes végezni, kisegítőre szorul. Az I-II. rendű felperesek személyes meghallgatása alapján – amelyet alátámasztottak a tanúk vallomásai – igazoltnak fogadta el, hogy az I. rendű felperes a balesete előtt részt vett a családi munkamegosztásban, a házban és a körülötte felmerülő fizikai és kerti munkák ellátásában. Tekintettel arra, hogy műtėti eljárás esetén is 6 hét gyógytartammal kellett volna számolni, 2019. július 16-tól ítélte jogszerűnek a járadékkövetelést. Az aktuális minimálbér óradíjával és az I. rendű felperes által megjelölt időszükséglettel számolva 2019. december 31-ig 291.380 forint, 2020. január 1. és 2020. december 31. között 168.995 forint, 2021. január 1. és 2022. szeptember 30. között 307.197 forint követelést fogadott el jogszerűnek.

[22] A költségpótló járadékigényt a jövőre nézve 2022. október 1. napjától, véghatáridő nélkül, mérlegelés alapján 17.000 forintban határozta meg.

[23] Alaposnak találta a gyógyászati segédeszköz címén előterjesztett 6.474 forint követelést is.

[24] A sérelemdíj iránti követelés elbírálása körében rögzítette, hogy annak funkciója kompenzáció és egyben magánjogi büntetés, a lefolytatott bizonyítás alapján arra jutott, hogy az I. rendű felperesnek 3.500.000 forint, a II. rendű felperesnek 800.000 forint sérelemdíj jár.

[25] Az I. rendű felperes vonatkozásában figyelembe vette, hogy életminősége az egészségkárosodással összefüggésben leromlott, hangsúlyosan értékelte, hogy aktív időszakában zenészként dolgozott, a dobolás maradt a szabadidős tevékenysége, amellyel fel kellett hagynia, mert a keze elvesztette az ahhoz szükséges csukló funkcióját. Értékelte, hogy a műtėti eljárás hiányában hosszabb tartamú, fájdalokkal járó gyógyulási folyamaton kellett keresztülmennie, kezének szorító ereje mérsékelten csökkent, enyhe tapintás- és

érzékelésvesztést szenvedett el. Munkája kiesett a család mindennapjaiból, korábban betöltött családfő szerepe jelentősen módosult, jövőbeni tervei megváltoztatására kényszerült, amelyeket veszteségként élt meg, a kialakult helyzethez alkalmazkodott ugyan, de a feszültségeit nem volt képes megfelelően kezelni, a pszichológus szakértői vélemény szerint viselkedésében a korábbiakhoz képest negatív irányú változás következett be.

[26] A II. rendű felperes esetében értékelte, hogy az I. rendű felperes csukló funkciójának csökkenése következtében elvesztette a korábbi támaszát, sérült a biztonságérzete, megváltozott a mindennapjai minősége, ráhárul az I. rendű felperes fizikai és lelki támogatása, növekedtek a családi feladatai; a pszichológus szakértői vélemény alapján arra jutott, hogy esetében negatív irányú személyiségváltozás nem tapasztalható, a traumáját feldolgozta.

[27] A perköltség viseléséről 7.676.649 forint pertárgyérték alapulvételével, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83. § (3) bekezdése alkalmazásával határozott és tekintve, hogy az előterjesztett igények nem voltak eltúlzottak, az alperest kötelezte a 366.000 forint szakértői díjból, és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján meghatározott 265.000 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére.

[28] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-II. rendű felperesek és az alperes terjesztett elő fellebbezést.

[29] Az I-II. rendű felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, a megítélt 3.500.000 forint sérelemdíjat 5.000.000 forintra, illetőleg 800.000 forintról 1.500.000 forintra, a háztartási és ház körüli kisegítés címén megítélt 767.572 forint lejárt járadékot 793.561 forintra, a jövőbeni költségpótló járadékot 17.000 forintról 17.538 forintra, az elsőfokú perköltséget 631.000 forintról 749.782 forintra kérték felelni.

[30] Érvelésük szerint a nem vagyoni kártérítésnél figyelembe vett kompenzációs célhoz képest a sérelemdíjnál többletként kell figyelembe venni a szankciós jelleget, a generális és speciális prevenciók célzatot, azt, hogy ki kell fejeznie a társadalom rosszallását, ennek az elsőfokú bíróság döntése nem felel meg.

[31] Az elsőfokú bíróság nem, vagy nem kellő súllyal értékelte a bizonyítékokat a bekövetkezett hátrányok tekintetében az igazságügyi pszichológus szakértői leletet és véleményt, az I-II. rendű felperesek személyes előadását, tanú2, tanú1 név és tanú3 tanúvallomását. A bizonyítékok összessége alapján a káresemény jellege és időpontja, a bekövetkezett hátrányok, az egészségkárosodás mértéke, súlyossága, a jogsértés súlya, a felróhatóság mértéke és a bírói gyakorlat alapján a sérelemdíj iránti követeléseik nem eltúlzottak, 5.000.000 forint és 1.500.000 forint alkalmas a kompenzációs és szankciós funkció maradéktalan betöltésére.

[32] Érvelésük szerint az elsőfokú bíróság a háztartási és ház körüli kisegítés címén támasztott lejárt járadékigény elbírálása során számítási hibát vétett, mert 2022. január 1-2022. szeptember 30-a közötti időszakban 2021. évi minimálbérrel számolt. A számítási hiba korrekciójával 2019. július 16-a és 2019. december 31-e közötti időszakra 291.380 forint (170 nap x 2 óra x 857 forint), 2020. január 1-je és 2020. december 31-e közötti időszakra 169.458 forint (366 nap x 0,5 óra x 926 forint), 2021. január 1-je és 2021. december 31-e közötti időszakra 175.748 forint (365 nap x 0,5 óra x 963 forint), 2022. január 1-je és 2022. szeptember 30-a közötti időszakra 156.975 forint (273 nap x 0,5 óra x 1.150 forint), mindösszesen 793.561 forint a jogszerű követelésük.

[33] Az elsőfokú bíróság a jövőbeni járadékigény részbeni elutasítását nem indokolta meg, nem fejtette ki, hogy miért alkalmazott kerekítést, annak ellenére, hogy általános kártérítés alkalmazásának nem volt helye, a követelés összegét (17.538 forint) számítással pontosan levezették.

[34] Az elsőfokú bíróság a perköltség összegét is tévesen számította ki, mert az általa alapul vett 7.675.649 forint pertárgyérték 5%-a az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint 383.782 forint, amely a 366.000 forint szakértői díjjal együtt 749.782 forint perköltséget eredményez a javukra.

[35] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen előterjesztett fellebbezésében az alperes annak részbeni megváltoztatását, az I. rendű felperesnek megítélt sérelemdíj 1.000.000 forintra, a II. rendű felperes esetében 300.000 forintra leszállítását, valamint a háztartási kisegítés címén érvényesített lejárt és jövőbeni költségpótló járadékkövetelés teljes elutasítását kérte.

[36] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság alaptalanul állapította meg, hogy az I. rendű felperesnek nyújtott ellátás során megsértette az Eütv. 110. §-ában foglaltakat, és azt, hogy okozati összefüggés áll fenn a megállapított szabályszegés és a bekövetkezett károsodás között. A dokumentáció vezetése a valóságnak megfelelt, az ambuláns lap adatait a szakorvosi felügyelet érvényben lévő rendjével összhangban kell értelmezni. A felajánlott tanúbizonyítást az elsőfokú bíróság indokolatlanul vetette el, az nem a dokumentáció hiányosságának pótlását, hanem tartalmának megerősítését célozta. Utalt arra, hogy a primer ellátást követő kontrollok során az I. rendű felperest több szakorvos is vizsgálta, egyikük sem tartotta szükségesnek a konzervatív terápia módosítását.

[37] Az I. rendű felperesnek megítélt sérelemdíj eltúlzott, ugyanis nincs végtagfájdalma – a kimutatására objektív mérési eszköz nem áll rendelkezésre –, a csuklómozgás beszűkülésének mértéke a szakértő szerint ugyan közepes mértékű, de utalt arra is, hogy ez a fajta meghatározás nagyon szubjektív és nem pontos. Érvelése szerint a beszűkülés igen csekély mértékű, a szakértői vélemény szerint a csukló funkciója jó. A szakértői bizonyítás nem támasztotta alá, hogy amennyiben a konzervatív terápia helyett műtéti eljárásra kerül sor, akkor jobb csukló funkcióra lehetett volna számítani. A szakértő a törést C típusúnak minősítette, az minisztérium szakmai protokollja szerint a radius distalis végének törése esetében 50-80%-ban érhető el jó eredmény műtéti eljárással.

[38] Álláspontja szerint az I. rendű felperest kárenyhítés elmulasztása terheli, ugyanis a szakértői vélemény szerint az alagút-szindrómák okozta panaszokon és tüneteken műtéti beavatkozással lehetne javítani, az I. rendű felperes ezzel a lehetőséggel nem élt, panaszaival nem kereste fel.

[39] Az elsőfokú ítélet tévesen rögzítette, hogy az I. rendű felperes jobb felső végtagi állapota végleges, abban javulás nem várható, a szakvélemény szerint ugyanis idegfelszabadító műtéttel az ujjsibbadásos tünetek enyhíthetők, ezen túlmenően a szakértő a lemezes rögzítés lehetőségét is felvetette.

[40] A II. rendű felperes esetében a sérelemdíj eltúlzott, mert az I. rendű felperes egészségi állapota miatt bekövetkezett hátránya nem indokol 800.000 forint kompenzációt. A pszichológus szakértő véleménye szerint a traumát feldolgozta, negatív irányú személyiségváltozást nála nem tapasztalt.

[41] A háztartási kisegítés címén lejárt és jövőbeni költségpótló járadék megítélése alaptalan. Az I. rendű felperes egészségi állapota nem indokolja háztartási kisegítő igénybevételét, jobb csuklójának mozgása ugyan kismértékben beszűkült, de a jobb kéz használatát a bal kezével tudja segíteni és kompenzálni, figyelemmel arra, hogy korábban dobos volt, amely tevékenységhez mindkét kezét használta.

[42] Az I-II. rendű felperések fellebbezési ellenkérelmükben – a saját fellebbezésükkel érintett rész kivételével – az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték.

[43] Előadták: a primer ellátásról kiállított ambuláns lapon nem szerepelt a szakfelügyeletet ellátó orvos aláírása, ezért tényként kizárólag az volt megállapítható, hogy a kezelőorvos nem referált az ügyeletvezetőnek. Az orvosi dokumentálás tanúbizonyítással történő feltárását az Eütv. 136. §-a nem teszi lehetővé, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte azt. Súlytalan az a fellebbezési érvelés, hogy a primer ellátást követően közreműködő szakorvosok nem kérdőjelezték meg a konzervatív terápia helyességét. A szakértői bizonyítás ugyanis egyértelműen igazolta, hogy az I. rendű felperes kezelése 2019. június 13. napja és július 1. napja között nem a szakma szabályainak megfelelően történt, mert az instabil törés ellenére nem ajánlottak fel műtéti kezelést.

[44] A szakértői vélemény, az I-II. rendű felperések előadása és a tanúbizonyítás is alátámasztotta, hogy az I. rendű felperes fájdalmakkal él. Az orvossal szakértői véleménnyel ellentétes a beszűkülés csekély mértékére vonatkozó érvelés, a szakértő számára ugyanis viszonyítási alapként nem egy egészséges csukló szolgált, hanem a káresemény miatt bekövetkezett állapot. Tekintve, hogy az alperes nem a szakmai szabályok és az elvárható gondosság elve szerint nyújtott ellátást, az adekvát műtétet nem végezte el, ezért nem állapítható meg, hogy attól milyen állapotban lenne az I. rendű felperes csuklója, ugyanakkor a szakvélemény alapján bizonyos, hogy reális esély volt jobb állapot elérésére. Az alperes kimentése akkor vezetett volna eredményre, ha kétséget kizáróan bizonyítja, hogy adekvát ellátás mellett is ugyanilyen rossz csukló funkció alakult volna ki.

[45] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően nem róható az I. rendű felperes terhére, hogy a szakszerűtlen ellátását követően nem fordult az alpereshez a panaszaival, az idegfelszabadító műtét lehetőségének elvetése pedig a hasznok és kockázatok mérlegelésén alapult, attól nem várható teljes felépülés, csupán az ujjzsibbadás enyhülése, amely nem is a vezető panasza.

[46] Az orvosi iratok és a szakvélemény szerint az I. rendű felperes állapota végleges, állandósult funkcionális károsodást szenvedett el.

[47] Az orvosszakértői és tanúbizonyítás egyértelműen alátámasztotta a háztartási kisegítés indokoltságát, a követelés vitatott jogalapja bizonyított.

[48] A Fővárosi Ítéltábla a felülbírálat során az elsőfokú bíróság ítéletének a személyiségi jogok megsértésének megállapítására, az ápolási díjkövetelés elutasítására, a gondozási díjkövetelés részbeni elutasítására vonatkozó, valamint az alperest gondozási díj, gyógyászati segédeszköz költsége, az I. rendű felperes felé 1.000.000 forint, a II. rendű felperes felé 300.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelező rendelkezését nem érintette, figyelemmel arra, hogy fellebbezés hiányában ebben a részében az ítélet jogerőre emelkedett [(Pp.) 358. § (5) bekezdés].

[49] Az I-II. rendű felperesek fellebbezése részben megalapozott, az alperes fellebbezése megalapozatlan.

[50] Az elsőfokú bíróság a személyiségi jog megsértésének megállapítása, a sérelemdíj és vagyoni kártérítés iránti kereset elbírálása szempontjából jelentőséghez jutó tényállást hiánytalanul felderítette, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával azonban a Fővárosi Ítéltábla nem minden tekintetben értett egyet, ezért azt – a következőkben kifejtésre kerülő indokok alapján – részben megváltoztatta.

[51] Az elsőfokú bíróság helyesen jelölte meg a jogvita elbírálása során alkalmazandó jogszabályokat. Az Eütv. káresemény idején hatályos 244. § (2) bekezdése szerint az egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggésben keletkezett kárigényekre, illetve a személyiségi jogsértések esetén követelhető igényekre a Ptk.-nak a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. A Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja szerint, akit személyiségi jogában megsértének, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, és a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése értelmében ilyen követelés esetén a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges. A polgári jogi

(kártérítési) felelősség tartalmát a Ptk. 6:519. §-a határozza meg, amelynek első fordulata a felelősség konjunktív feltételeit, második fordulata a felelősség alóli mentesülés lehetőségét szabályozza. A bizonyítottsághoz fűződő érdekeltsége alapján a károsultat terheli a kártérítési felelősség konjunktív feltételei – kár, jogellenes magatartás, okozati összefüggés – fennállásának a bizonyítása, amelynek sikeressége esetén a felelősség alóli mentesülés érdekében a károkozónak azt kell bizonyítania, hogy úgy járt el, ahogy az az adott esetben elvárható. Az egészségügyi szolgáltatótól elvárható magatartás zsinórmértékét az Eütv. 77. § (3) bekezdése tölti ki tartalommal, amely szerint minden beteget – az ellátás igénybevételének jogcímére tekintet nélkül – az ellátásában résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával kell ellátni. A felróhatóság hiányának bizonyíthatatlansága esetén az egészségügyi szolgáltató annak bizonyításával mentesülhet a kártérítő felelősség alól, hogy a beteg egészségkárosodását nem az általa nyújtott egészségügyi ellátás felróható mozzanata idézte elő, az akkor is bekövetkezett volna, ha az ellátása minden tekintetben megfelel az Eütv. 77. § (3) bekezdésében meghatározott követelményeknek.

[52] Az I-II. rendű felperesek személyiségi jogi sérelmük és vagyoni káraik bekövetkezését arra vezették vissza, hogy a baleseti sérülés adekvát kezelése esetén az I. rendű felperesnek reális esélye lett volna a teljes, maradványtünetek nélküli felépülésre, amely esély az alperes mulasztása, az általa nyújtott ellátás hibái miatt veszett el.

[53] A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra: a gyógyulási esély önmagában nem tartozik a törvényi védelem alá vont személyiségi jogok közé, vagyoni jognak sem minősül, ugyanakkor az esély elvétele előidézi a károsult és hozzátartozója személyiségi jogának a sérelmét. Amennyiben a betegnek reális esélye van a gyógyulásra és az esély az egészségügyi szolgáltató felróható magatartása következtében elveszik, sérül az egészséghez és testi épséghez, hozzátartozójának pedig a családban éléshez fűződő személyiségi joga.

[54] A töretlen bírói gyakorlat szerint az egészségügyi szolgáltatással kapcsolatos (orvosi kártérítési) perekben a károsult az okozatosság tekintetében ráháruló bizonyítási kötelezettségének eleget tesz annak bizonyításával, hogy károsodása (személyiségi jogi sérelme) összefügg az egészségügyi szolgáltató által nyújtott ellátással. Adott esetben ennek az összefüggésnek a megállapításához nem volt szükség bizonyításra, mert nem volt vitatott tény, hogy az I. rendű felperes a balesetet követően haladéktalanul az alpereshez fordult, de a részére nyújtott kezelés csak részben érte el a célját, az I. rendű felperes ugyanis nem nyerte vissza a balesetet megelőző egészségi állapotát, maradványtünetekkel gyógyult. A jogvita elbírálása szempontjából ezért a felelősség alóli mentesülés kérdése jutott ügydöntő jelentőséghez; kimentése érdekében az alperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az általa nyújtott ellátásnak nem volt felróható mozzanata, illetőleg, ha volt, az nem áll okozati összefüggésben a beteg egészségkárosodásával, utóbbi az ellátás hibájától függetlenül is nagy valószínűséggel bekövetkezett volna. Az adott esetre vetítve ez azt jelenti: az alperes annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a betegnek kifogástalan egészségügyi ellátás esetén sem volt reális esélye a maradványtünet nélküli teljes gyógyulásra.

[55] Az elsőfokú bíróság a hiánytalan és aggálytalan orvosszakértői vélemény okszerű értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű felperesnek nyújtott ellátásnak voltak felróható mozzanatai: az alperes a 2019. június 4-i ellátás során megsértette az Eütv. 110. §-ában foglaltakat; az adekvát műtéti töréskezelés helyett nem megfelelő konzervatív terápiát alkalmazott; a kontrollvizsgálatok során készült röntgenfelvételek értékelése nem a szakmai szabályok szerint történt.

[56] Az alperes fellebbezésében az Eütv. 110. §-ának megfelelő eljárására, valamint az alkalmazott terápia megfelelő megválasztására hivatkozással alaptalanul vitatta a kimentés hiányára levont ítéleti következtetést.

[57] Az elsőfokú bíróság a 2019. június 4-én kelt orvosi dokumentációban foglaltak helytálló értékelésével állapította meg, hogy az I. rendű felperes baleseti ellátását nem országon elismert traumatológiai szakképesítéssel rendelkező orvos végezte; a dokumentáció nem volt alkalmas annak igazolására, hogy megfelelő szakképesítéssel rendelkező személy tényleges felügyelete alatt, az adott esetről a felügyeletére rendelt személynek referálva járt el. A fellebbezésben hivatkozott belső szabályzata és ügyeleti beosztása az eljárás elvi rendjét és nem a – I-II. rendű felperesek részéről vitássá tett – referálás megtörténtét bizonyítja.

[58] Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy az Eütv. 136. § (1) bekezdésében előírt dokumentálás elmaradása, illetőleg hiányossága az egészségügyi szolgáltató terhére értékelendő és más módon – így tanúbizonyítással – nem pótolható, ezért helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte az alperes által indítványozott tanúk meghallgatását.

[59] A primer ellátást jóváhagyó, szakorvosok által utóbb végzett kontrollvizsgálatok eredményére hivatkozás is súlytalan, az elsőfokú bíróság az orvosszakértői vélemény alapján helytállóan állapította meg a kontrollok során készült röntgenfelvételek nem megfelelő szakmai eredményre vezető értékelését is – a képalkotó vizsgálatok ugyanis nem igazolták az alkalmazott terápia helyességét, az instabil törés miatt eleve műtéti kezelést, a terápia ennek megfelelő módosítását kellett volna felajánlani –, ezáltal a kezelés folyamatában végig fennálló szakmai szabályszegést.

[60] Az alkalmazott non-invazív, konzervatív terápia megválasztásának a helyességére vonatkozó alperesi érvelés is alaptalan. A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az orvosszakértő egyértelműen állást foglalt abban, hogy amennyiben műtéti kezeléssel – lemezes rögzítéssel vagy egyéb eljárással – rögzítették volna az I. rendű felperes instabil jobb oldali alkartörését, abban az esetben jobb csuklóízületi funkció lett volna várható, és nem alakult volna ki csukló-deformitás a jobb csukló orsócsonti irányba történő elcsúszása miatt.

[61] A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az I-II. rendű felpereseknek megítélt sérelemdíjak csökkentésének a szükségességére vonatkozó alperesi fellebbezési érvelést sem.

[62] Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes jobb felső végtagi állapota végleges, abban érdemi javulás nem, idő előtti csuklóízületi kopásos elfajulás várható.

[63] A következőket bírói gyakorlat nem tekinti a kárenyhítési kötelezettség megszegésének, amennyiben a beteg állapotjavulás elérésének a megkísérlése érdekében nem veti alá magát kockázatos műtéti eljárásnak. Az orvosszakértő szerint idegfelszabadító műtét elvégzése esetén számítani lehet az érző funkció lassú, fokozatos visszatérésére, de ezt nem lehet egyértelműen kijelenteni; a műtét eredményeként a jobb kéz IV-V. ujjának zsibbadásos tünetei enyhülése valószínűsíthető, de az esetleges korrekciós műtét sikere sem bizonyos. Ebből következően az I. rendű felperest kárenyhítési kötelezettség nem terheli, nem várható el, hogy alávesse magát olyan kockázattal járó neurológiai műtétnek, amelytől – valószínűsíthetően – nem a teljes felépülése, csupán az egyik – nem is vezető – tünete, az ujjzsibbadásnak az enyhülése várható, illetőleg bizonytalan kimenetelű ortopéd-kézsebészeti korrekciós beavatkozást végeztesen.

[64] Alaptalan a végtagfájdalom hiányára vonatkozó fellebbezési okfejtés is, kétségtelen, hogy a fájdalom szubjektív, objektív eszközzel nem mérhető érzés, azonban annak fennállása bizonyítására alkalmas volt az I-II. rendű felperesek – lefolytatott tanúbizonyítással alátámasztott – igazságügyi pszichológus szakértő és elsőfokú bíróság előtt megtett konzekvens személyes előadása.

[65] Az I. rendű felperes maradványtünetének a súlyosságát vitató fellebbezési okfejtés sem áll összhangban a szakértői bizonyítással. Az orvosszakértő azon szakmai nyilatkozata, miszerint az I. rendű felperes csuklóízületi funkciója – a röntgenképen észlelt törés-állás, az orsócsont megrövidülése, a singcsont relatív hosszabb volta, a csuklóízület orsócsonti irányban történt fixált elmozdulása ellenére – jónak tekinthető, nem értékelhető akként, hogy a véleménynyilvánítás viszonyítási alapja egy egészséges csukló funkcióképessége lett volna. Ugyanitt a szakértő kitért arra is, amennyiben a töréseiben megfelelő anatómiai, vagy ahhoz közeli állást rögzített volna az alperes, akkor még ennél is jobb funkció kialakulására lehetett volna számítani, illetőleg azok a panaszok és tünetek, amik a csuklóízület deformált helyzetben történő gyógyulása miatt álltak elő, nem alakultak volna ki.

[66] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően a II. rendű felperesnek megítélt sérelemdíj leszállítására nem ad alapot, hogy a pszichológus szakértő véleménye szerint a traumát feldolgozta, nála negatív irányú személyiségváltozás nem tapasztalható. Abból ugyanis, hogy a hozzátartozója egészségkárosodásából eredő – az általános élettapasztalat szerint is bekövetkező – pszichés megterhelés nála nem eredményezett negatív személyiségváltozást, és nem érte el a pszichés betegség szintjét, még nem következik az, hogy kisebb mértékű lelki hátrányt szenvedett, a kialakult élethelyzettel való megküzdés problémamentes lett volna a számára.

[67] A Fővárosi Ítéltábla részben osztotta a megítélt sérelemdíjak felemelésének a szükségességére vonatkozó felperesi fellebbezési érvelést. A sérelemdíj meghatározása nem egzakt módon, hanem mindig józan, mértéktartó bírói mérlegeléssel, az eset összes

körülményeinek a figyelembevételével történhet. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint figyelembe kell venni a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a káresemény időpontjában aktuális ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által a hasonló esetekben alkalmazott sérelemdíjak, illetőleg nem vagyoni kártérítési összegek nagyságrendjét is.

[68] Mindkét felperes esetében nyomatékkaal kell értékelni az egészségügyi szolgáltató felróhatóságának a súlyát, amely jelentős, mert az alperes nem egyetlen alkalommal, nemcsak az I. rendű felperes primer ellátása során – a nem megfelelő terápia megválasztásával –, hanem ismétlődően szakmai szabályt sértett azzal, hogy a kontrollvizsgálatokon a röntgenfelvételek helytelen értékelése folytán nem ismerte fel a terápiaváltás szükségességét.

[69] Az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal a jogsértés I-II. rendű felperesekre gyakorolt hatását sem. Mindkét felperesnek azzal kellett szembesülnie, hogy a végleges egészségkárosodás folytán a korábbi terveikhez igazított életvitelük nem folytatható, e körben nyomatékkaal esik latba, hogy a családi házban élésükkel együtt járó – korábban örömmel, szabadidős tevékenységként végzett – kertgondozás csak külső segítséggel megoldható feladattá vált.

[70] Az I. rendű felperes életében kiemelt jelentőséggel bíró örömszenélés megszűnése további lényeges negatív hatással járó körülmény, amely – a családfői szerepe kényszerű átértékelése, a fizikai terhelhetősége csökkenésével szembesülés mellett – szerepet játszott a kedélyállapota, a személyisége negatív irányú változásában.

[71] A II. rendű felperesnek – mivel az egészségkárosodás miatti trauma az I. rendű felperesnél negatív pszichés változást is eredményezett – azzal kellett szembesülnie, hogy fizikálisan és lelkileg is sérült férjjel kell együtt élnie, kényszerűen megváltoztak a családon belüli szerepek, a korábbi kiegyensúlyozott munkamegosztás számára kedvezőtlenebbé, terhesebbé vált. Mindezekre figyelemmel az I. rendű felperes esetében 4.500.000 forint, a II. rendű felperes esetében 1.300.000 forint mutatkozik alkalmasnak az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kompenzálására, kiegyensúlyozására, ennél magasabb összegű sérelemdíj megállapítására a Fővárosi Ítéltábla nem látott indokot.

[72] A háztartási és kerti kisegítés címén érvényesített vagyoni kárigény jogalapját vitató alperesi fellebbezés sem foghat helyt. Az orvosszakértő véleménye alapján nem kétséges, hogy bár az I. rendű felperes önellátásra képes, jobb csuklója deformált, közepes mértékű a csuklóízületi mozgás beszűkülése, ezért közepes és nehéz fizikai megterhelést jelentő tevékenység végzésére nem alkalmas. A sérült jobb kéz bal kézzel kompenzálásának a lehetőségét felvető alperesi érvelés minden alapot nélkülöző elméleti okfejtés.

[73] A Fővárosi Ítéltábla helyesnek fogadta el a 2019. július 16-tól 2022. szeptember 30-ig lejárt és 2022. október 1-től havonta követelt költségpótló járadék összegére a fellebbezésben levezetett számítást. Az I-II. rendű felperesek alappal hivatkoztak arra, hogy

2022. január 1. és 2022. szeptember 30-a közötti időszakra vonatkozó minimálbér alapján a számítás során irányadó óradíj összege 963 forint helyett 1.150 forint.

[74] A jövőbeni járadékigény havi összege helytálló számítással levezetett, az attól lefelé, az I-II. rendű felperesek hátrányára való eltérést az elsőfokú bíróság nem indokolta.

[75] Mindezt a Fővárosi Ítéltábla a háztartási és kerti kisegítés címén érvényesített kártételt a lejárt járadék tekintetében 793.561 forint, a jövőbeni járadékigény tekintetében havi 17.538 forint erejéig találta megalapozottnak.

[76] Az I-II. rendű felperesek fellebbezésének részbeni eredményessége – a megítélt sérelemdíjak és vagyoni kártérítés összegének felemelése – folytán az elsőfokú pernyertességük mértéke a javukra módosult, ezért a Fővárosi Ítéltábla Pp. 83. § (2) bekezdése alkalmazásával, ennek megfelelően emelte fel a jogi képviselőjükkel felmerült ügyvédi munkadíj összegét 343.096 forintra, amely az előlegezett 366.000 forint szakértői díjjal együtt 709.096 forint perköltséget eredményezett.

[77] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – annak nem fellebbezett részét nem érintve – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – a rendelkező részben foglaltak szerint – részben megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta azt.

[78] Az alperes fellebbezése sikertelenségére, valamint az I-II. rendű felperesek fellebbezésének részbeni eredményességére tekintettel köteles a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján az I-II. rendű felperesek jogi képviselője ellátásával felmerült, az Ükr. 3. § (2) és (5) bekezdései szerint számított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

[79] A le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján számított fellebbezési eljárási illetékek viseléséről a Fővárosi Ítéltábla a jogvitában érvényesülő, az Itv. 62. § (1) bekezdés b) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog és az alperes illetékmentessége figyelembevételével a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése alapján határozott.

[80] A polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pontja alapján a Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja az I-II. rendű felpereseket arról, hogy az 53.580 forint fellebbezési illeték megfizetéséről szóló közleményben fel kell tüntetniük az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a saját adóazonosító számukat.

Dr. Csordás Csilla s.k.
s.k.

Levek Istvánné dr. s.k.

Dr. Örkényi László

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: